

הגלידה

גלידה היא מאכל מתוק, קפוא ומוקצף המבוסס לרוב על חלב פרה (הכולל שמנת, או יוגורט) הנחשב לאחד הקינוחים המפורסמים ביותר בעולם. גלידת השמנת האיטלקית (ג'לאטו) נחשבת כגלידה הסטנדרטית והמפורסמת בעולם. הגלידה נחשבת לקינוח בינלאומי, לכן חשוב לדעת מאיפה הגלידה התחילה את מסעה חובק העולם.

ראשית, נחזור לממלכת פרס, אז הגלידה הופיעה בצורותיה הראשונות - שלג או קרח, המעורבבים עם מיץ ענבים. את ה"גלידה" היו שומרים במחסנים תת קרקעיים.

למעשה, הסינים היו הראשונים שידעו להכין גלידה בצורה מוסדרת. אז היה נהוג לערבב מיצי פירות עם שלג ולקבל את הגלידה. הסינים, כמו הפרסים, שמרו את הגלידה במחסנים תת קרקעיים עד הקיץ.

מסין, הידע על הגלידה הועבר על ידי הערבים לאימפריה הרומאית. ברומא, השתמשו באותם המרכיבים, אך הוסיפו עוד מרכיבים. המרכיבים הללו עזרו במרוצת השנים, לעצב את הגלידה המוכרת לנו כיום. בין המרכיבים: סוכר ודבש. על פי תיעודיים היסטוריים, הקיסר נירון אכסן טונות של קרח עבור הגלידה.

בעקבות התרחבות האימפריה הרומאית, הקינוח הגיע לצרפת. שם הוסיפו לו חלב, מה שעזר להתפתחות הגלידה עד לצורתה המודרנית.

בשנת 1843 המציאה עקרת בית אמריקאית מכונה ידנית לייצור גלידה, אך הפטנט נרשם לאחר מספר שנים על ידי אמריקאי אחר.

ביריד העולמי במיזורי בשנת 1904 הוצג לראשונה הגביע החרוטי אותו אנו מכירים. ביריד זה נמכרו מספר גביעי גלידה חרוטיים, וכל מוכר טען שזהו הפטנט שלו. אחד מהם, ארנסט חאמווי, מכר ביריד זלביה - מאכל מתוק הנעשה מבלילת קמח חיטה, מטוגן בשמן עמוק ולרוב נספג בסירופ סוכר. הוא טען כי בא לעזרתו של שכנו ליריד, מוכר גלידה שאזלו לו הכלים למכירת גלידה. חאמווי עיצב זלביה חמה לחרוט שניתן היה למלא בגלידה. זוהי, עפ"י ההערכות, המצאת גביע הגלידה החרוטי האמיתי.

ב-1922, פרנק אפרסון בן ה-15 הכין לעצמו לימונדה ביום חורף סגרירי וערבב אותה עם כפית. לצערו או לשמחתו הוא שכח את הלימונדה על אדן החלון. לאחר שישן, ראה כי הלימונדה קפאה והכפית נותרה במקומה. זו כמובן המצאת הקרטיב.

מעבר לטעמים הרגילים בגלידה, ישנם כמה טעמים מיוחדים:
-גלידריית **Jeni's** אשר נמצאת בלואיזיאנה, מציעה גלידת אצות ספיר עם תה ירוק ונגיעות כוסברה
-גלידריית **Owen & Engine** אשר נמצאת בשיקגו המציאו גלידת ממרח כבד אווז השוחה ברוטב שוקולד עם דובדבנים.
-בגלידריית **Oddfellows** בברוקלין אפשר להזמין גלידות בטעמים כמו סלק, גבינת עיזים ומאלט.
-במדינת מיין, הידועה בשל הלובסטרים שלה, מציעה גלידריית **Ben & Bills** גלידת חמאה ובה פיסות לובסטר.

הגלידה התחילה את מסעה חובק העולם בממלכת פרס, עברה דרך סין, איטליה וצרפת ולבסוף הגיעה לתפוצה עולמית. הגלידה התחילה את דרכה כשלג עם מיץ ענבים, הפכה למיצי פירות מעורבבים עם קרח. לבסוף, הגלידה סיימה בצורה המוכרת לנו כיום. מעבר לטעמים ה"רגילים" בגלידה, קיימים מספר טעמים מקוריים במיוחד כגון, אצות, ממרח כבד אווז וסלק.

שאלות

1. כתבו מהם המאפיינים של הגלידה מתוך הקטע שקראתם?

---

2. כיצד מתוארת הגלידה בראשית דרכה? כתבו בהרחבה.

---

3. מה ניתן להסיק מהמשפט: "הסינים, כמו הפרסים"?

---

4. הקינוח "גלידה" עבר במספר מדינות. כתבו מה החידוש שחל בקינוח בכל אחת מן המדינות המוזכרות בקטע. (כתבו ליד כל מדינה את החידוש)

החידוש	המדינה

5. מהם הרכיבים של הגלידה לפי הקטע שקראתם?

---

6. תארו את המצאת הגביע. (באיזה שנה, באיזו מדינה? מי המציא?)

קטע המידע נלקח מתוך האתר: "אאוריקה". את השאלות חיברה שרית פולק

7. "המרכיבים הללו עזרו במרוצת השנים" – מה פירוש המושג?
הקיפו את התשובה הנכונה:

א. לאחר מספר שנים.

ב. לפני מספר שנים.

ג. בימים אלו.

ד. במהלך השנים.

8. בחלק בו מתארים את המצאת הארטיק כתוב: "לצערנו או לשמחתנו הוא שכח את הלימונדה על אדן החלון" הסבירו את המשפט.

---

9. מהם הטעמים יוצאי הדופן המוזכרים בקטע?

---

10. כיצד מתוארים טעמים אלו בקטע?(במילה אחת)

---

11. בקטע המידע שקראתם מוזכרות 3 המצאות שונות.

א. כתבו מהן ההמצאות המוזכרות בקטע.

ב. מה משותף להמצאות הללו?

---

12. המשפט: "מסעה חובק העולם" חוזר על עצמו מספר פעמים בקטע המידע.

א. מה הדבר בא ללמד את הקוראים?

ב. הסבירו את המושג בלשונכם.

---

13. אתרו את המילים הבאות במילון ובארו אותן:

א. פטנט: _____

ב. חרוטי: _____

14. בקטע המידע מוזכרים פעלים, תארים ושמות עצם מוזכרים. שבצו אותם במקום המתאים בטבלה:

שמות עצם	תארים	פעלים

15. הקטע "הגלידה" הנו:

א. קטע מידעי.

ב. סיפור קצר

ג. קטע מתוך עיתון

ד. ערך מתוך אנציקלופדיה.

